

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 43.

Kranj, 28. oktobra 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Ali smo Slovenci zrel narod?

Vsak narod hoče in zahteva, da se vodi, upravlja in vlada sam. Ta pravica mu pripada po božjih postavah in bi mu morala pripadati tudi po mednarodnem pravu, prav posebno pa še v tem pogledu, da bi velike in stare države priznale neodvisnost in ustvaritev ter obstoj onih mladih držav in držav, katere so tvorili mali narodi.

V teku zgodovine vidimo pri velikih kot malih narodih zagrizeno, včasih naravnost obupno borbo za ustvaritev lastne, samostojne države, ali za ohranitev iste ter za izgraditev svobodnega državnega življenja in udejstvovanja.

Tako v posameznem človeku, če ima količjak ponosa in zavesti v sebi, kot enako v celokupnem narodu, živi želja in volja po svobodnem in neodvisnem gibanju, po lastnem, od drugih priznanem gospodarskem in duševnem udejstvovanju, po nekakšnem suverenem odločanju o sebi in svojih stvarih. Res je, da je ta svoboda gibanja in udejstvovanja do neke mere omejena, utesnjena, to pa radi skupnosti, v kateri živi poedinec z drugimi ljudmi, odnosno radi gospodarske in politične povezanosti posameznega naroda z drugimi. Ta povezanost med narodi pa zlasti prihaja do izraza v moderni dobi, ko je tehnika z vsemi sredstvi približala kontinente drugega drugega, da med seboj trgujejo, sklepajo zveze ter se gospodarsko, pa tudi kot vsak dan vidimo — politično podpirajo in izpolnjujejo.

Poleg gospodarske in politične povezanosti pa obstojajo še druge vezi, bodisi krvne, duševne, kulturne, ali jezikovne, ki spajajo sorodne narode, čeprav v različnih državah. Iz novejših zgodovine, ki se odvija pred našimi očmi, vidimo tak podoben zglede na ogromnem angleškem imperiju, ki ovlada pol sveta, in katerega sestavljajo poleg matične dežele domoniji, ki so se radi premagali sorodnih in skupnih vezi v pogledu deloma iste nacije, istega jezika, iste mentalitete prstovoljno odločili za gospodarsko in politično skupnost v okviru angleškega imperija. Politično se ta skupnost imenuje anglosaški svet, ali anglosaški blok.

Pripadnik tako velikega imperija, tako obsežne državne skupnosti mora imeti v sebi nekaj kozmopolitskega pojmovanja, čeravno je v domačih zadevah lahko prav dober lokalni patriot in ljubi svojo ožjo domovino ter svoj narod.

Wilsonovo načelo o samoodločbi narodov obrazloženo v 14 točkah je poleg drugih malih narodov dvignilo tudi nas Slovence, ki smo se že itak pripravljali, da si izven avstro-ogrske monarhije zgradimo nov, svobodni, lasten dom v skupni, novi, svobodni državi, pod skupno streho z brati Hrvati in Srbi.

Res je, da tudi v lastnem domu, v lastni državi niso vselej naše zahteve in naše težnje prišle do tistega izraza, kot smo morda želeli in pričakovali v svojem prvem navdušenju. Tem neuspehom je bilo na eni strani krivo dejstvo, da je naša država še mlada, še ni do vrha izgrajena in urejena, res je pa tudi to, priznajmo kar odkrito, — da smo Slovenci mnogokrat imeli premalo državljankega ponosa in časti, ko smo se borili za svoje politične in gospodarske pravice v državi, katerih, češar se dobro zavedajmo — nam bo tudi v bodoče le toliko odmerjenih, kolikor si jih bomo znali priboriti in pridobiti sami s svojo vztrajnostjo, odločnostjo, pametjo in modrostjo.

Pomnimo: gospodarskih in političnih pravic nam ne bo ponujal nihče, ne v tuji ne v lastni državi, če ne bomo sami segli po njih, če si jih ne bomo sami izvojevali. Ti politični in gospodarski neuspehi pa so večkrat budili dvome, ali smo popolnoma zreli za samostojno državljanstvo življenje, za sodelovanje pri vodstvu in upravljanju države. To se nam končno niti ne more šteti v zlo, kajti vse predolgo smo bili tlačeni, vse predolgo smo hlapčevali tuji državi, da bi se naenkrat mogli orestiti vsega, kar nas je tiščalo k tlom, kar je

Razmerje sil v sedanji vojni

Primerjanje moči med Nemci in zavezniki

V mirnem času je kaj lahka zadeva proučevati zemljevide in ugibati moči in razne možnosti med državami in narodi. Generali se navadno igrajo z zemljevidi. Ko pa začnejo pokati puške in grmeti topovi ter padati bombe iz bojnih letal, takrat nastane drugo vprašanje, takrat nastane vojna in z njo se postavi pred vojskujoče se armade resnost in trda preizkušnja.

Sedanja vojna, ki je izbruhnila letos 1. septembra, je dokaj podobna zadnji svetovni vojni. V letu 1919, so vojne okoliščine močno podobne onim v l. 1914. Začetek je bil na dveh frontah. Nemci so sicer začeli samo proti Poljakom, toda Anglija in Francija topot nista sledili svoje besede in sta takoj posegli na zapadu v vojno proti Nemčiji. S Poljaki je Nemčija sicer hitro obračunala pa kljub temu ji ne daje to kake posebne ugodnosti. Hitler je v Danzigu in teden dni preje Göring ponujal zaveznikom mir. Na zapadu se ludo Nemci srečali z dobro izurjeno, menda najboljšo armado — to je s francosko. Nemci so dobri vojniki, to jim vsi priznavajo, napadajo pa najrajši tam, kjer so si svesti zmage.

Zato je prav zanimivo in aktualno vprašanje, kakšne in kolike so sile, ki si stojijo nasproti v tej vojni? Poglejmo.

Na morju

Na morju prevladuje angleška sila, ki je 15 krat večja od nemške. Angleška mornariška sila šteje nad 2 milijona tonaže, trgovsko brodogojstvo pa nad 20 milijonov tonaže. Nemško brodogojstvo šteje 514.000 ton. Na svetu je le malo držav, katerim bi ne prevažala angleška mornariška blaga preko morij. Celo pri nemškem prometu so sodelovale stalno angleške ladje, ker Nemčija nima dovolj trgovskih ladij za njene potrebe. Te številne angleške trgovske ladje se lahko takoj opremi s topovi in drugo opremo ter služijo kot pomožne bojne ladje, patrolirajo poleg svoje trgovske plovbe in pazijo na kontrabandiranje po morjih. Francoska mornarica šteje 815.000 ton tonaže. Na morju sta Anlija in Francija skoro 17 krat močnejši od Nemčije in Italije.

Kako je v zraku?

Nemčija je v zraku močnejša. Nemčija je imela sama okrog 7000 letal. Zdaj navajajo, da ima z zasego češkega vojnega letalstva in poljskega, Nemčija 12.500 letal vseh vrst. Anglija in Francija imata komaj 9000 letal vseh vrst. Tu so Nemci v premoči. Toda, ako se bosta Anglija in Francija oboroževali v tem tempu, kakor je sedaj pričakovati, bosta v enem letu nadkrilili Nemčijo. Ta domneva sloni na postavki, da bo v Združenih državah embargo odpoklican, nakar bi zavezniki z ogromnim kapitalom, ki ga imajo, nabavili

v nas zadrževalo pravo državljanstvo zavest in ponos.

V teh resnih, težkih in odgovornih časih, ki vladajo v svetu, ko mora biti tako vsak posameznik, kot celoten narod prav ves na svojem mestu in spričo velikih političnih sprememb v državi sami, ko se nahajamo pred ustvaritvijo banovine Slovenije, je še posebno aktualno, da si zastavimo vprašanje: „Ali smo Slovenci zrel narod?“

Če upoštevamo našo razvito kulturo, šole, politične, gospodarske in prosvetne organizacije, nam vse to kaže na našo narodno zrelost, na naše sposobnosti, da se v vseh ozirih znamo in moremo voditi in vladati sami, da znamo marsikaj ustvariti in izvršiti sami.

iz te dežele toliko količino letal, da bi kmalu dosegli Nemčijo v številu in moči letalstva.

Kako je na kopnem?

Nemčija ima točasno kaka 2.500.000 mož izvežbane armade in približno 1.500.000 rezervistov. Pod zastavo sicer lahko pokličejo do 8.000.000 mož, toda večina od teh ni tako izvežbana, kot so bili nemški vojaki v svetovni vojni. Francija ima kake 5 milijone mož dobro izvežbane armade, ki se smatra za najboljšo vojsko na svetu. Potem pa ima še kake tri milijone in pol dobro izvežbanih rezervistov. Nadaljne milijone moštva ima pa v svojih kolonijah. Anglija ima sicer dobro izvežbane vojske komaj 500.000 in kakih 2 milijona in pol rezervistov. To samo na njenem otočju v Evropi. Ima pa milijone mož na razpolago v Indiji, Afriki, Avstraliji in Kanadi. Število je torej na strani zaveznikov, dasiravno število ne šteje vse.

V zadnji svetovni vojni je znano, da so številčno štirikrat šibkejši Nemci držali številčno močnejše ruske armade med Rigo in Dvinskom. To pa zato, ker ruske armade niso imele zadosti municijskih zalog, pa tudi orožje slabše od nemškega. Zdaj so Poljake Nemci hitro premagali, ker so se pokazali boljše stratege od Poljakov. Toda kako bo šlo proti francoski armadi, ki je znana kot najboljša izvežbana armada z najboljšimi častniki, bo pokazala bodočnost. Nevarno je torej angleško brodogojstvo in pa francoska armada.

Kakšni so poveljniki?

Francoski general Mavrice G. Gamelin je vrhovni poveljnik francosko-angleških sil na zapadni fronti. Star je 67 let in je bil v zadnji svetovni vojni štabni častnik. Francozi mu pravijo, da je „zemljevidsko“ bolan. Toda na glasu je kot najposposnejši strateg na svetu. Angleško poveljstvo je v rokah načelnika angleškega štaba, 52 letnega generala Johna Vereker, ki je podrejen vrhovnemu poveljstvu, kateremu načeljuje Gamelin. Angleški mornarici pa poveljuje admiral Sir Alfred Pound, kateremu je podrejeni tudi francosko mornariško poveljstvo. Star je 62 let in je mornariški veteran iz zadnje vojne.

Na nemški strani je vrhovno armadno poveljstvo v rokah generala Viljema Keitela, ki je v zadnji svetovni vojni poveljeval topniški bateriji. Je po službovanju najstarejši general, zaradi zasluga za narodno-socialistično stranko je dobro zapisan pri Hitlerju. Nemški mornarici poveljuje admiral Erich Raeder, o katerem je mnenje, da je sodobno najboljši mornariški izvedenec v Nemčiji.

Gospodarska moč in sposobnost

Gospodarsko sta Anglija in Francija močnejši od Nemčije. Anglija sama ima investicije

najdemo često pri neciviliziranem, toda ponosnem narodu, da sedaj nismo več hlapci, podložniki kot nekoč, ampak svoji gospodarji v svojem domu, v svoji lastni državi, da nam pripadajo iste pravice, katere uživajo zastopniki onega naroda, ki je že skozi stoletja svobodni. Zato pa smo tudi navedli za zglede angleški imperij, v katerem so vsi pripadniki enakopravni člani tega velikega občestva.

Za zaključek naj povdarimo še nekaj, kar je tudi jako važno in pomembno. Naš slovenski narodni voditelj g. dr. Anton Korošec je v odlični meri uveljavil vpliv Slovencev pri volitvah države, da njegovih skrbi za napredek Slovenije niti ne omenjamo.

Delo našega voditelja na najvišjem odgovornem mestu, pri vodstvu države pa bo še mnogo lažje, če bo za njim stal strnjen ves slovenski narod, ki bo prežet skupne državljanke zavesti in ponosa ter pripravljen boriti se za svoje, kot za celokupne državne interese.

ranega po raznih delih sveta nad 30 bilijonov dolarjev. Njena zlata rezerva je visoka. Francija ima blizu 5 bilijone zlate rezerve in veličanske investicije po svetu. Obe državi skupaj razpolagata z več kot 55 bilijoni plačilnega kredita v svetu. Nemci imajo 29 milijonov zlate rezerve, Italija 195 milijonov in Japonska 165 milijonov. Vrh tega ima Anglija v rokah moč blokade, ter glavne surovine kot olje, gumi, hrano. Vse to je v njenem območju.

Zdi se, da se Anglezem in Francozom ne bo preveč mudilo na zapadni fronti. Pač pa bo Anglija poostrela blokado in skušala Nemčijo gospodarsko oslabilo.

Vseh mrtvih dan

Praznik vseh svetnikov bo prihodnji teden. Poromali bomo zopet na božjo njivo, na grobove naših dragih pokojnikov, da vsaj enkrat v letu obudimo v naših srcih in naših dušah topel spomin nanje, da jim okrasimo njihovo zadnje domovališče s cvetjem, da jim prižgemo lučke in posujemo grob z belim peškom ter očistimo plevela. Pohiteli bomo na grobove, da zmolimo toplo molitev za pokojne, za zveličanje in večno življenje onih, ki so še pred kratkim živeli v naši sredi, za večni mir staršev, bratov, sestra, sopruga, žene, za vse, ki so že prestopili prag večnosti, kanor jih je poklical naš najvišji Gospod in Vsemogočni Bog, ki je gospodar nad našim življenjem in našo smrtjo.

Zalostna, turobna in mračna je narava v jeseni, ko se pripravlja za svoj zimski počitek. Listje odpada z dreves, cvetje je ovenčelo, na polju in v gozdu je pusto, prazno, puščobno.

V čas jeseni pada praznik vseh svetnikov, da nas tembolj spominja in kliče, da je na svetu vse le začasno, hipno in minljivo. Naše ime se bo zgubilo in pozabilo, če nas ne bodo preko groba spremljala dobra dela, ljubezen in usmiljenje do bližnjega. Vsak dan se nam nudi nešteto prilik, da v teh hudih časih lajšamo bližnjemu gorje. Koliko ljudi je danes brez posla in zaslužka, koliko jih živi v siromaštvu in so navezani na socialno pomoč.

V Evropi divja vojna, ki je bolj kot vojake na fronti prizadela civilno prebivalstvo, ga izgnala iz domov v pregnanstvo, da bega in blodi po svetu lačno, raztrgano, brez strehe. Smrt je kosila obilno žetev. Kdo bo oblekel, nasitil in spravil pod krov vse te nesrečneže.

Za praznik vseh svetnikov, ko bomo ob vznožju grobov naših pokojnih molili za njihov mir in pokoj, se spomnimo vseh, ki so nesrečni, žalostni in naše pomoči potrebni.

Marija Ferjan:

Na grobovih . . .

Vsa si lepa v svojih gorah zemlja, dobra v zlatih poljih, brhka v svojih rekah, mo-rjih, a najdražja na grobovih.

Tamkaj, kjer srce počiva nam najdražje pač v življenju, posvečeno vse v trpljenju — kot svetišče ta je njiva . . .

Bog tako je tukaj blizu, ki življenje zopet vrne: ko poslednji dan odgrne, vrne dušo tu telesu.

Tu nebo tako je blizu, ki Vam me dviga, draga mati, mrtvih dan pred prestol zlati, v upu vernem, čistem cvetu.

Toži se nam po ljubezni Vaši, ki se več ne vrne . . . Pa saj kmalu list obrne smrt — za Vami bomo šli.

Saj že solze na cvetovih, lučke vse na mrzlem grobu, družijo nas v dobrem Bogu . . . Naj kdaj v večnih nas vrtovih.

Katoliška cerkev in usoda Poljske

Kakšen nauk izhaja iz tega za nas?

S tem, da so Nemci in Rusi zasedli Poljsko, je prišlo nekako 25 milijonov katoliških Poljakov pod Nemčijo, približno 11 milijonov pa v roke ruskih boljševikov. Poljska je bila izrazito katoliška država in katoliška cerkev se je zadnje čase tam lepo razvijala. Mi Slovenci se še tople spominjamo papeževnega legata primasa Poljske in kardinala Hlonda, ki je prišel na kongres Kristusa Kralja v Ljubljano in bil po vseh krajih Slovenije, koder je šla njegova pot, slovesno in prisrčno sprejet, zlasti še kot zastopnik bratskega slovanskega naro-

GNOJITE

da. Kljub težkemu položaju je prišlo s Poljskega častno zastopstvo katoliških Poljakov.

V obmejnih krajih sovjetske Rusije so imeli preganjani ruski katoličani in pravoslavni svoja zatekališča. Kaj bo zdaj s temi kraji.

Stališče sovjetske Rusije do katoliške cerkve je dobro znano. Pod boljševiškim jarmom morejo katoliški Poljaki pričakovati le najhujšega. Prva poročila pravijo, da so s sovjetsko vojsko prišli v zasedene kraje že komunistični agentje, ki so privlekli seboj vsakovrsten propagandni material, filmske slike, s katerim bodo začeli razvijati in širiti komunistično propagando za svojo brezbožno miselnost.

Delovanje katoliške duhovščine je v teh od Rusov zasedenih krajih popolnoma paralizirano. Dosedaj vzorno organizirane poljske katoliške župnije bodo morale svoje delovanje omejiti. Iz šol bodo duhovniki izgnani, če že niso. Katoliške organizacije in društva po poljskih župnijah bodo ukinjene. Mogoče bodo pustili, pa še to ni gotovo, duhovnikom nekaj časa opravljati službo božjo. Cerkve se bodo praznile. Duhovniki bodo morali ali molčati, ali pa bodo morali pred čelo pušk. Med ljudstvom pa bo hrupno in glasno delovala brezbožniška propaganda. Ničesar drugega ni pričakovati od boljševikov, kot to, da bodo napeli vse sile, da razkristjanijo katoliško Poljsko.

Zelo žalosten položaj je nastopil za katoliško Poljsko. Najprej so sovražniki razbili poljska mesta in vasi.

Primerjajmo samo žalostna poročila iz Varšave. Zdaj bodo pa novi gospodarji dežele skušali razbiti še poljsko dušo, v kateri je bila doslej zasidrana globoko katoliška vera. Strašna preizkušnja je to za Poljsko.

Ne kvarite nam naše mladine!

Iz Trziča nam poročajo o naslednjem vse obsodbe vrednem dogodku.

V nedeljo med sveto mašo se je zgodilo. Stara ženica, sključena in upognjena pod težo let je pridrsala na skoro popolnoma prazno pokopališče, da izmoli običajni nedeljski očenáš na grobu svojega pokojnika. Vendar čisto prazno pokopališče ni bilo. Dva ali tri korake od tega groba so stali trije elegantni mladi „gospodje“ v modernih plaščih s klobuki zadnje mode, s sokolskim znakom na prsih in opravljali svojo — potrebo. Ko je uboga ženica vsa ogorčena protestirala proti takemu obnašanju, so jo moderni „vitezi“ pozdravili s staro babo neumno in ji zagrozili, da bodo še njo . . . (besede ne moremo zapisati), ako ne izgine. Ob velikem krohotu teh divjakov, se je ženica morala umakniti. Takoj za njo pa so se junaško poskrili tudi oni. Poskrbeli bomo, da bodo ti „klativitezi“ prejeli zasluženo plačilo za svoje „viteške“ svinjarije. Vendar ne obsojamo toliko nje same, kot pa tiste ki so gotov del naše mladine tako pokvarili. Obsojamo vsa nekatoliška in protikatoliška društva, katera s svojo vzgojo tako kvarno vplivajo na moralo naše mladine.

Nova pridobitev Selške doline - nov most v Dolenji vasi

Ko je žalostno cestno zapuščino prevzel novi cestni odbor v Skofji Loki od kranjskega cestnega odbora, kateremu je dolga leta načeloval načelnik in župan kranjski g. Ciril Pirč, kateremu so bile ceste pri nas pač španska vas in zanje ni imel prav nobenega smisla, se je šele videlo, kakšno žalostno zapuščino je dobil novi cestni odbor, zlasti v Selški dolini. Cesta je bila grozno razdrapanja in potrebna na vseh koncih in krajih popravila. Nikakor ni kazalo, da bi cesto samo „likali“ z gramozom. Treba je bilo nujnega in hitrega popravila, če ne bi cesta prišla v tako stanje, da bi sploh ne bila sposobna za desetkrat manjši promet, kot je pa promet v Selški dolini, kjer gre vsak dan po njej na totine in stotine raznih vozil, od težkih vozov do tovornih avtomobilov in avtobusov. Zato je že skupni cestni odbor v Kranju izposloval pri g. banu dr. Natlačenu, da je dal v 4 letnih

Znameniti angleški pisatelj konvertit Hilare Belloc je nedavno zapisal o položaju v Evropi in o bližajoči se nevarnosti za krščansko civilizacijo in krščanstvo samo zelo tehtno ugotovitev. On pravi, da je na vidiku strašno preganjanje krščanstva, osobito katolištva. Kako lahko se začne preganjanje, če fanatični ljudje prihajajo na površje k vprašanju, ki jih popolnoma nič ne razumejo. „Pričakujem strašnega viharja, ki zna biti dolgotrajen in v katerem nam bo grozilo najhujše.“ je ugotovil Belloc, ki je velik in globok sociolog in dober poznavatelj razmer.

Mi katoličani smo navadno taki, če bremo ali čujemo o preganjanju katoliških obratov

Z ZABRETOVIMI

po svetu, da nas trenutno obleti groza, malo se hudujemo, potem pa brž pozabimo ter si mislimo: „To se ne godi pri nas, za druge se pa ne bomo brigali.“ Ravno v tem katoličani in kristjani sploh najbolj grešimo. To je grda, neodpuščljiva malomarnost. Strašna preganjanja vere in katolištva v Rusiji, v Mehiki, v Španiji, v bolj prikriti obliki tudi še kj drugje, nas niso izučila. Poglejmo komunistične vrste. Enega samega komunista naj kje zapro, kako se dvigne ves komunizem po vsem svetu in protestira. Katoličani se sicer malo zgražamo, kakih glasnih protestov pa od nas ni. Mi si kar mislimo, da nam je usojeno, da moramo voljno prenašati vsa preganjanja krutih sovražnikov krščanstva. Ko bi katoličani po vseh državah javno demonstrirali proti raznim preganjanjem, bi bilo precej drugače. Toda mi katoličani molčimo. Taki smo v svetu, taki smo doma, da nas upa vsak odpadnik in brezbožnik zasmehovati v našem lastnem domu, čeprav je ogromna večina naroda vdana svoji katoliški cerkvi in katoliški veri.

Katoličani po vsem svetu bi morali biti združeni kakor eno telo in kadar kdo le enega iz med nas krivično udari, bi moralo za boleti nas vse in vsi bi se morali oglasiti. Ako bi bilo tako, bi se vsak premislil, predno bi zagnal kamen v katoliško cerkev, ali v katoliški narod sploh.

Za katoličane je vredno, da o tem razmišljamo temeljito, saj nam najnovejši dogodki na Poljskem zopet v jasni luči kažejo, kako hitro se vseh pripeti, da narod izgubi svojo svobodo in da mu hočejo vzeti še vero.

V imenu 90% vernih slovenskih katoličanov zahtevamo, da naša oblastva vsa taka društva, katerim se dokaže, da imajo tako moralno propadlo članstvo, takoj razpuste in vodstvo pokličejo na odgovor. Naj bo katerikoli društvo, pa tudi če je sokolsko. Take moralne propalice vzamejo moč, ugled in dobro ime priznanemu vernemu slovenskemu narodu doma in v svetu.

Slovenski stariši glejte na to in pazite v kakšne družbe in v kakšna društva zahajajo vaši otroci. V naših slovenskih katoliških družtvih se sicer ne vzgajajo „vitezi“, vendar kakih propalic tudi ne boste dobili iz njih.

Slovenski učitelji, vam je poverjena skrb za vzgojo našega narodnega naraščaja, zato ste dolžni vzgajati tako, kakor je vzgojen in usmerjen narod in kot to zahteva 90% poštenih krščanskih Slovencev. Kdor tega ne zna ali noče, naj izgine iz naših šol. Sredstev za vzgojo poštenega naroda ne bomo dajali za vzgojo moralnih propalic.

To ni prošnja, ampak zahteva slovenskih katoličanov, zahteva slovenskih staršev, zahteva vsega slovenskega naroda in končno tudi zahteva državnih interesov.

etapah na novo nasuti in temeljito popravljati ter na mnogih krajih razširiti Selško cesto v vsej njeni dolžini.

Posebno poglavje pri tej cesti pa sta tvorila dva njena mostova preko Selšice in sicer pri Praprotnem in Dolenji vasi. Ta dva mostova sta bila v grozno slabem stanju, tako da se je bilo spriči težkih avtomobilov in voz natovorjenih z lesom večkrat bati najhujšega. Nesreča se sicer še ni zgodila, a pomoč je bila silno nujna. Tega se je cestni odbor tudi zavedal. Zato se je že lani zgradil na Praprotnem nov železobetonski most in 1 km nove ceste.

Ostali je še most v Dolenji vasi. Tega so pa začeli graditi letos. Most bo železobetonski in se nahaja nekoliko višje kot stari, bo pa tudi nekaj višji, tako da se bo precej omilil klanec na Selški strani Selšice. S tem mostom bo Selška dolina dobila sigurno in varno zvezo z ostalim svetom.

Delavski obzornik

Delavci in vojaške vaje

Izbruh vojne med Nemčijo ter Poljsko, Anglijo in Francijo je nemilo odjeknil tudi v naši domovini. Oblasti, katerim je zaupana skrb za svobodo in blagostanje naše države, so se čutili dolžne, da našo nevtralnost, ki so jo od vsega početka proglasile, tudi primerno zavarujejo.

Tega se morajo delodajalci sedaj, ko se delavci vračajo z vojaških vaj, zavedati in zavedati se morajo svoje dolžnosti, da delavcem njihove žrtve po možnosti

RICINOVIMI

omilijo. To je dolžnost delodajalcev, ki je zakonjena in so v obrtnem zakonu o njej podrobnejša določila.

V dveh ozirih so pravice delavcev, katerim so redno delo preprečile vojaške vaje, napram delojemalcem normirane in sicer morajo delodajalci: 1.) delavce, ko se vrnejo z vojaških vaj zopet zaposliti, 2.) morajo delavcem plačati za čas, ko so bili na vojaških vajah nekakšno odškodnino. Tem svojim pravicam napram delodajalcem se delavci niti ne morejo odpovedati, odnosno če bi jim odpovedati, bi bila njih odpoved neveljavna.

Dolžnost zopetne zaposlitve delavcev po vrnitvi z vojaških vaj izhaja namreč iz zakonskega določila, da v primeru, če je delavec radi vršenja vojaških vaj oviran opravljati svojo službo, njegovo službeno razmerje ne preneha, marveč traja ves čas vojaških vaj in delodajalec delavca zaradi vojaških vaj ne more odpustiti iz službe, odnosno mu mora, če bi ga odpustil, plačati mezdo za vso odpovedno dobo, ki znaša normalno 14 dni Polo-

žaj je torej, kar se tiče trajanja službenega razmerja, tak, kakor bi delavec sploh ne bil vpoklican na vojaške vaje. Prav nobene vloge ne igra pri tem okolnost, koliko časa je bil delavec pred vpoklicem že v službi, pač pa bi se upoštevala okolnost, ako je bil delavec pred vpoklicem samo na poskušnji.

Pravica delavcev do „odškodnine“ za čas neopravljanja službe vsled vojaških vaj pa je odvisna od dobe trajanja službenega razmerja pred vpoklicem. Tozadevno izhaja iz obrtnega zakona, da je treba ločiti tri skupine delavcev: a) oni delavci, ki še niso dejansko vsčili službe pri istem delodajalcu najmanj 14 dni pred vpoklicem na vojaške vaje, ne morejo zahtevati ničesar. b) Oni delavci, ki so sicer že vsčili službo pred vpoklicem več kot 14 dni, a še niso bili v službi pri istem delodajalcu najmanj leto dni neprekinjeno, imajo pravico do enake „odškodnine“, kakor v slučaju boleznih; pravico imajo do enotenske redne mezde. c) Oni delavci pa, ki so bili

TROPINAMI.

pred vpoklicem pri istem delodajalcu že najmanj leto dni neprekinjeno v službi, imajo pravico do redne mezde v denarju, kolikor bi je zaslužili tekom štirih tednov, če bi ne bili v službovanju ovirani vsled vojaških vaj. Morajo pa ti delavci dopustiti, da se od te mezde odtegne, kar so prejeli tekom tega časa na vojaških vajah od države v brani in podobnem. Podrobnejša določila o teh odtegljajih vsebujejo razne kolektivne pogodbe, tako na pr. določa kolektivna pogodba stavbnega delavstva, da se odbije od mezde za vsak dan po 7.—din, kar bo pač smatrati za primerno tudi glede ostalih delavcev.

Zgoraj navedena določila — kot razvidno — rešujejo le običajne primere, dočim so možne v življenju najrazličnejše komplikacije tako glede trajanja službenega razmerja, kakor tudi glede pravice delavcev do „odškodnine“.

Kdo je odveč?

Zanimiva polemika med krščanskimi socialisti in Nar. strok. zvezo

Zadnja številka tednika „Nova Pravda“, ki je glasilo delavske organizacije Narodne strokovne zveze (list izdaja dr. J. Bohinjec, odgovorni urednik pa je Ivan Tavčar), bere v krepkih besedah hude levite na naslov „Delavske Pravice“ in krščansko-socialnega gibanja.

„Nova Pravda“ uvodoma citira očitke „Delavske Pravice“ narodno strokovnemu pokretu in pravi:

„Delavska Pravica“ je priobčila članek, v katerem pravi, da imata med slovenskim delavstvom pravico do obstoja le dve smeri strokovnega pokreta: krščanski in marksistični. Po mnenju „Delavske Pravice“ nima pokret Narodno strokovne zveze nobene stvarne podlage. „Delavska Pravica“ pravi glede narodnega delavskega pokreta dalje, da je „res nerazumljivo, kako so se mogli in se še morejo ogrevati delavci za liberalizem, ki zagovarja na gospodarskem področju svobodo podjetniškega sloja, ki zopet pomeni neomejeno samovlado kapitala in iz tega izvirajoče izkoriščanje delavstva. Iz samih narodnostnih stremljenj narodno delavstvo ne bi nastalo, če ga ne bi ustvarili slovenski svobodomiselnih meščanski činitelji.“

„Nova Pravda“ pravi dalje: „Da bi krščanski socialisti okrog „Delavske Pravice“ omalovaževali potrebo nacionalnega delavskega pokreta, se poslužujejo obrabljjenih in že davno preživelih fraz, ki ne morejo prepričati niti onega, ki jih je izgovoril. Kvečjemu govore iz srca marksistov, ki na enak način utemeljujejo edinozveličavnost svojega pokreta in ki tako mimogrede priznavajo sozveličavnost po-

kreta okrog „Delavske Pravice“, ki je trenutno v prijateljskih objemih z njimi.“

O marksizmu pa pravi „Nova Pravda“ proti koncu članka tole: „Čudimo se krščanskim socialcem, da razglašajo internacionalni marksizem za gibanje, ki mora obstojati, ker je zajel „s svojim programom vsa stremljenja in hotenja, ki so se zasidrala v slovenskem delavstvu.“ Če bi bili krščanski socialisti res nacionalni, potem internacionalnega marksizma ne bi smeli negovati, ker nima ničesar skupnega z izživljanjem samobitnega in v lastno moč verujočega slovenskega naroda. Ne samo pri nas, povsod po svetu se je marksizem, kot ga uče naši rdeči strokovničarji iz danajske šole, že zdavnaj preživel. Povsod je v likvidaciji. Samo ene vrste marksizem še živi in to je komunizem, ki je pa tuj našemu narodu, pa menda krščanskim socialcem tudi. Kar pa ni domačega, slovenskega in narodnega, ni za uho našega delavstva.“

Vse te besede izrečene na naslov krščanskega socializma in njegovega brata marksizma pomenjajo za oba ta dva delavska pokreta zelo resnične in obenem porazne ugotovitve, katere smo mi že sto in stokrat zapisali. Zal pa tudi tem ugotovitvam s strani „Nove Pravde“ ne moremo iskreno verovati ker nam stare izkušnje že kažejo, da se bodo ob prvi priliki vse tri delavske organizacije tako JSZ, NSZ in marksistična zopet zvezale, pozabile na vsa medsebojna nesoglasja in trenja, na vse razlike, ki jih razdvajajo, samo da bodo nastopile v enotni fronti proti slovenski narodni in katoliški skupnosti. To so poklizale zadnje državnozvojske volitve in volitve obratnih zaupnikov v Kranju in drugje.

Nikar ne čitajte! Ako ne verjamete, da se je tvrdki

posrečilo o pravem času preskrbeti veliko zalogo vsega zimskega blaga še po stari ceni, zato vse hiti in kupuje za zimo samo v staroznani trgovini

LOGAR & KALAN
lastnik: Srečko Vidmar - KRANJ

Nekaj cen v dokaz:

flanela din 4-90 — barhent za obleke din 6-90
flanelaste rjuhe din 12-
flanelaste rjuhe najboljše, 220 cm dolge 30-

za moške suknje in obleke od din 60- dalje
Velika izbira najmodernejših vzorcev za dautske plašče od din 40- dalje.

Prepričajte se!

Prepričajte se!

Iz naših krajev

Dva vloma v okolici Kranja

Vlom v župno cerkev v Zg. Besnici

Največji zločin, kar jih pomni besniška zgodovina, je brez dvoma vlom v cerkev, kateri je bil izvršen v prejšnjem tednu, med nočjo od četrtega na petek.

V petek 20. oktobra zjutraj je prišel cerkvenik v cerkev, da zvoni k sv. maši.

Zapazil je, da skozi zakristijska vrata sveti jutranja svetloba. Ta svetloba se mu je zdelala sumljiva, zato se je podal v dotično smer ter med tem že tudi opazil, da na velikem oltarju tudi ni vse v redu. Hitro je obvestil g. župnika, ki je takoj prišel in ugotovil, da je bil vlomljeno v cerkev in odnešeno Najsvetejše. Da je bil izvršen zločin, je bilo takoj jasno.

Zločinski vlomilec je prišel skozi zakristijo, katera vrata je odprl z vitrihom in se podal navzven v cerkev pred oltar.

Nemoteno, toda zelo previdno je vrata tabernaklja, odprl z nekim neznanim predmetom in ukradel monstranco z Najsvetejšim ter ciborij s posvečenimi hostijami in zopet, kakor je prišel tako zopet odšel ter zginil s predmeti v tiho noč.

Zločinec ni za seboj pustil nikakega sledu, zato je poizvedovanje za njim zelo težko.

Ljudje stikajo glave in ugibljejo, kdo bi vendar mogel biti tak zločinec, da cerkev oropa, samega Boga, da ga ni strah vdreti v cerkev ter odnesti Vsemogočnega, kateri ima tudi vlomilcevo usodo v svojih rokah in kateri bo poskrbel, da bo zločinec postal tudi sam žrtev najstrožje kazni, kakor jo je zaslužil.

Božji mlini počasi meljejo, toda sigurno.

Vlom na Pševem

Isto noč kot v cerkev v Besnici, to je med četrtkom in petkom je pa bil tudi izvršen vlom v weekend hišico g. Sinkovec drogerista iz Kranja, ki se nahaja na hriščku na jako razglednem kraju ob poti iz Pševga v Javotnik. Vlomilec, ki je prvotno nameraval priti v hišico skozi okno, se je morda ustrašil kake pasti, ter je rajši razbil s sekuro vrata. V hišici pa kot je vlomilec pričakoval, ni našel posebnega plena. Pobral je nekaj špecerije, popil nekaj likerja in odnesel še več drugih predmetov. V kleti je pričakoval sod vina, pa ga ni bilo niti kapljice. Pobral je tudi nekaj kročnikov, ostale pa razbil, ter odnesel brušeno steklenico in kozarčke za žganje. Iz jeze, ker je bil plen tako majhen, je pa zato napravil v hišici tem več škode. Razbil je nekaj pohištva, prerezal blago na stolah, v kredenci je razbil zelo drago steklo. Tako je škoda, katero je napravil na koči sami in inventarju, večja od pokradenih stvari in znaša skupaj cenjeno okrog 3000.— din. Vlomilec, ki ne more biti domačin, saj tega našim posestnikom, ki bivajo po vaseh v okolihu v. Jošta pač ne moremo pripisovati, je mogoče zapeljalo dejstvo, da je g. Sinkovec mlajši par dni pred vlomom prinesel v hišico poln nahrbtnik, v katerem je bila električna peč. Nekdo je moral g. Sinkovec videti in si je mislil, da je prinesel seboj polno samih dobrih stvari. Kot kažejo vsa znamenja, so bile vlomilcu vse okolišine prav dobro znane. Vlomi v take poletne hišice bodo v bodoče odvracali meščane od gradenj takih hiš, kar bo tudi v škodo tujnega prometa.

Ljudje v Besnici in pod Sv. Joštom so radi obeh vlomov silno razburjeni in gorje vlomilcu, če bi jim prišel v roke.

Zlata poroka v Kranju

V soboto, dne 21. oktobra se je vršila v farni cerkvi v Kranju zlata poroka zakoncev Antona in Antonije Skalar. Poročne obrede, kakor tudi sv. mašo je opravil g. dekan M. Škerbec.

Kljub delavniku se je v cerkvi in zunaj nabralo polno ljudi, ki so imeli priliko občudovati visoko vzravnano pojavo ženina, ki je mladeniških korakov peljal svojo družico pred oltar. Zlatoporočencema je bilo videti, da sta vsa prevzeta od tihe sreče in hvaležnosti Vsemogočnemu, da jima je dal dočakati po vseh življenjskih borbah, tako pomemben jubilej, ki je obenem tudi tako redek.

Posebno pozornost je zlatoporočencema izkazal tudi g. dekan M. Škerbec, ki se je na njihovem domu popoldne osebno udeležil poročne slave in s tem dal temu jubileju poseben povdarek.

KRANJ

Pričetek dramatične sezone v „Prosvetnem društvu“. Naše marljivo „Prosvetno društvo“ ki nam je s svojim dramatičnim odsekom poskrbelo že kar lepo število predstav in prireditev, začneja svojo letošnjo igralsko sezono. V to svrhu potrebuje dramatični odsek novih igralskih moči, ki bodo neumorno sodelovale pri odseku in pri igranju skozi vso sezono. Zato pozivamo vse one člane in članice društva, ki imajo veselje do igranja, naj se javijo ustmeno ali pa pismeno g. Dežmanu Benjaminu, uradniku Zadrugne gospodarske banke v Kranju. V svoji prijavi naj navedejo, če so že kje igrali, kakšne vloge so imeli in kakšne jim najbolj prijaajo. Prijavite se pa čimprej, da bo mogoče porazdeliti vloge in takej prirediti z delom in učenjem za prvo predstavo.

Angleški tečajji se prično 1. novembra. Tečajji za začetnike bodo vsak ponedeljek in četrtek ob sedmih in osmih zvečer v klubski sobi hotela „Evrope“. Vpisovanje pri g. vratarju hotela „Evrope“ od 17. ure dalje.

Prvi sneg se nam ponuja. Po lepih in toplih oktoberskih dneh je sedaj proti koncu meca nastopilo deževje, ki povzroča mraz. Po hrihah ob vsakem deževju zapade precej snega, ki seže skoraj do vznožja gora. Na Jamniku in Jelovci je pred nekaj dnevi zapadlo za dva prsta snega. Tudi včeraj se je po gorah kadih sneg, medtem ko je v dolini deževalo. Upajmo, da nas zaenkrat še ne bo presenetil prvi sneg, saj imajo kmetje še pridelke na polju in steljo v gozdu, kar je še vse treba spraviti domov.

Pojasnilo k aretacijam nevarnih tičkov. Naše poročilo iz preteklega tedna o aretaciji nevarnih tičev moramo pojasniti v toliko, da aretirani R. A. delavec iz „Semperita“, R. K. isto-tako delavec in njegov brat R. M. klepaški pomočnik, niso v nobeni zvezi s Hacetom in so bili izpuščeni vsi trije na svobodo, ker gre za zlorabo imen in osebno maščevanje. Prata R. sta bila aretirana po pomoči, ker je nekdo osebne maščevanja po krivem ovadil, da je sodeloval pri tatvini v Logu.

Tatvina obleke. Nekemu kranjskemu trgovcu je bilo pred kratkim ukradeno za okoli din 4000.— obleke. Zato opozarjamo občinstvo, če bi kdo hotel to obleko spraviti v denar, naj ga javi policiji.

Paviljoni za veliko gasilsko tombolo, ki bo čez 14 dni, to je v nedeljo 12. novembra, so že postavljeni in sicer dva na Glavnem trgu, eden pa pri cerkvi. Ta teden so jih pripeljali z ve-

lesejma v Ljubljani. Sedaj bodo v paviljonih razstavili vse glavne dobitke, kot oba avtomobila, polhištvo in druge. Dobitki bodo seveda kot vsako leto tudi letos imeli dovolj gledalcev in o čudovalcev, izmed katerih vsak bo upal, da ga letos doleti sreča in bo zadel enega izmed glavnih dobitkov.

Dr. PANCÉ PAVEL

zopet redno ordinira!

Dežurna služba zdravičkov OUZD v mesec novembra 1939. Dne 1. dr. Bežek Josip, 3. dr. Herfort Joža, 12. dr. Pance Pavel, 19. dr. Vrtnjik Vinko, 26. dr. Bežič Josip.

Odlikovanje. Predstojnik mestne policije v Kranju g. Uroš Žun je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. stopnje. Iskreno čestitamo!

Zdravnik

Dr. Petrič Karol

preseli svojo ordinacijo s 1. novembrom v novo hišo Pokojninskega zavoda, nasproti gostilni »Beksel«.

Osebna vest. V Beogradu je bila 15. oktobra glavna skupščina „Zveze električnih podjetij Jugoslavije“. Za zvezo industrijev v Ljubljani se je udeležila skupščine gđ. Marica Majdičeva iz Kranja. Naši priznani gospodarstveniki gđ. Majdičevi, k priznanju in nalogi stavljeni ji s strani Zveze industrijalcev v Ljubljani iskreno čestitamo. Na skupščini v Beogradu se je razpravljalo tudi o nameravanem zakonu o pospeševanju elektrifikacije. Sprejeta je bila posebna resolucija in še nekatere druge zahteve, ki se tičejo izdaje uredb s strani resornih ministrstev z ozirom na kmetijsko gospodarstvo.

TRZIC

„Naš dom“. „Ni glavno Jurij Kozjak, ki so ga fantiči ugrabili in je na Turškem Turč postal; glavno je, da bi spoznali, kako še Turci tega ne izruje, kar duhovnik in mati vsadita v mlado srce.“ To je glavni nauk iz prekrasne vsebine „Jurija Kozjaka“, s katerim je Prosvetno društvo otvorilo preteklo nedeljo svojo dramatsko sezono. Igra bo ponovljena v nedeljo 29. t. m. Zadovoljstvo obiskovalcev prve predstave nam je zadosten porok, da bo dvorana tudi to pot zasedena.

PREDOSLJE

Otvoritev zimske sezone v Prosvetnem domu. V nedeljo 29. oktobra na praznik Kristusa Kralja priredi naše „Prosvetno društvo“ svojo prvo predstavo v letošnji sezoni. Naši igralci vprižore narodno igro „Krivoprislužnik“. Vsebinsko igre je pisatelj zajel iz kmečkega življenja in bo brez dvoma vsem gledalcem ugajala. Za uvod bo še kratek nagovor in deklaracija na čast Kristusu Kralju. Pričetek predstave bo točno ob 3. uri popoldne in ne ob poli-

stirih, kot je bilo javljeno zadnjic v „Gorenjcu“. K naši otvoritveni prireditvi prav lepo vabimo vse domačine, vse farane in okoličane.

HRASTJE

Akademija. Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo, dne 29. oktobra ob poli 4. uri akademijo v proslavo nedelje „Kristusa Kralja“, in telovadni nastop.

Na sporedu so krasne simbolične vaje deklet, rajalni zbori, pevske točke, zborna deklaracija in drugo, kar je vse dobro nastudirano in bo pričalo o živahni delavnosti našega prosvetnega društva.

Iskreno vabimo vse naše prijatelje iz bližnje in daljne okolice. Odbor.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D 0:50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Dobra steno- in strojepiska si želi zaposlenja v večernih, eventualno tudi v opoldanskih urah. Dopise pod „Prilika-korespondenca“.

Lepa parcela se proda v Kranju. Naslov v upravi lista.

Mirna gospodična išče lepo prazno sobo po 2 noči. Napisati pod „Prilika-korespondenca“ v upravi lista.

HIŠA V KRANJU

Jenkova ul. 6 na prodaj. Interesenti izvedo podrobnosti v upravi

Naznanilo!

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem se preselil iz Prešernove ul. 13 v palačo Pokojninskega zavoda na Vidovdanski cesti v Kranju.

Vljudno se priporoča

RUDOLF RUS
urar in trgovec z zlatino, srebrnino ter optičnimi predmeti

Poletna hišica

v bližnji okolici Kranja, na edinstveni točki s krasnim razgledom se ugodno proda. Zamenja se tudi za zemljišče v okolici Kranja. Dostop z avtom mogoč, električna napeljava itd. — Vprašati v upravi „Gorenjca“.

KRZNARSTVO KRANJ — specialna krznarska delavnica

Najmodernejša ovratnike, boe, pelerince, jopice, paleto-je, plašče itd. dobite po najnižjih konkurenčnih cenah samo pri tvrdki

BERČIČ
TRGOVINA KOŽUHOVINE
KRANJ, PRI NOVEM MOSTU

Tombola v Kranju bo 12. nov. t.l.

Pričetek točno ob 2. uri pop.

Konec pred 5. uro.

Dva avtomobila: Opel „Kapitaen“ din 59.500.-; Opel „Kadet“ din 34.500.-; **spalnica** din 18.000.-; **dve motorni kolesi** itd.

Oglejte si glavne dobitke v treh razstavnih paviljonih na Mest. trgu v Kranju.

Kupite tablice v predprodaji po din 5.-; na dan tombole so po din 7.-.

Pozor!

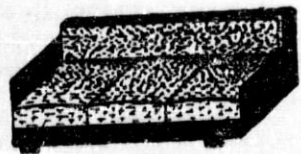
Pozor!

Najboljše in najmodernejše lončene peči in štedilnike, ploščice za oblaganje: kubinj, kopalnic, mesnic itd. dobite po zmerni ceni pri trrdki

GOLOB ANTON
PEČARSTVO
TRŽIČ, v hiši kavarne »Javornik«

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC
tapetnik, Kranj

B. RANGUS
ZLATAR IN SODNI CENILEC
KRANJ

Vsakovrstna nalivna peresa. Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega pribora, kristala, optike.

Vsa si karska dela izvršim hitro in poceni, sedaj v jeseni. Prevzemam napise, kačipole, firme z raznimi imeni, tudi poceni. - Pišite na nastov:

JOMBERGAR JERNEJ
SLIKAR IN PLESKAR
CERKLJE ŠTEV. 30 PRI KRANJU

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

KRANJ
Vidovdanska o. 6

V Gorenjski oblačilnici v Kranju,

dobite vseh vrst obleke, hubertuse, površnike, modne hlače, pumparice, obleke za šolarje, damske kostume, plašče vseh barv, dežne plašče itd. Se priporoča krojaštvo

Čenčič Štefan in Kozelj Franc

PRIPRAVITE SE ZA ZIMO!
ZA HIŠO RABITE DRVA,
ZA NOGE TOPLO IN NEPREMOČLJIVO OBUTEV.

7225-44
Kupite te tople in udobne file copate. Imeli boste tople noge in osigurani ste pred mrazem in oseblinami.

39
38325-611
Najskromnejša gospodinja se lahko poceni zavaruje pred vlago in mrazom ako kupi te gumijaste čevlje.

49
78355-666
Moderan ženski galoš, ki se zapenja s gumbom in se zato zelo lahko obuje. Varujejo zdravje in dom pred blatom.

79
2945-64636
Praktični, močni čevlji iz boksa s zapenjo, s usnjenimi podplati in petami. Primerni za štrnec.

35
38732-613
Visoki otroški lakirani čevlji iz gumija. Praktični, dobri za deževne dneve, ker ne prepuščajo vode.

59
6922-44609
Športni čevlji za dečke. Izdelani iz močnega boksa, s močnimi usnjenimi podplati in petami. Priljubljeni so med dečki radi svoje udobne oblike in svoje izdržljivosti.

79
0767-68902
Oglejte si čevlje, ki jih poljedelci in delavci najbolj cenijo. Mastna kravina in nepremočljivi gumijasti podplati so najboljša garancija za njih trpežnost.

129
3939-64621
Elegantni moški nizki čevlji iz finega boksa s usnjenimi na okvir prišitimi podplati in usnjenimi petami.

99
97977-675
Novi model gumijastih škornjev z ojačenimi golenicami in s posebnimi gumijastimi ojačenimi podplati. Posebno priljubljeni tudi rudi lepo manjosti.

49
98991-693
Starši! Ako kupite svojim otrokom te lakirane škorenjke iz gumija, jih lahko brez skrbi pustite da hodijo po blatu. V njih bodo imeli suhe in tople noge.

39
98157-652
Moške galoše iz črnega lakiranega gumija. Ni človeka, ki jih v dežju in blatu ne bi potreboval.

Mimica Zagorska:

40

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje)

„Daj, zgrabi, Martin! Primi, če je le še kaj duše v tebi!“

Martin in Tit sta poprijela oba hkrati, potegnila, sunila, enkrat, dvakrat. Pot jima je stal po čelu, ko sta tretjič napela vse moči. Tedaj je zahreščalo, železni križ se je zlomil in napol mrtev je zlezal Martin skozi vrzel. Tit ga je molče potegnil za seboj po bregu. Okno graščine se je odprlo in nekdo je zaklical v noč:

„Kdo pa je spodaj?“

„Slišal je, ko sva zlomila križ,“ je šepnil Tit in še hitreje sta tekla. Ko sta prišla že daleč od Radovljice, v samotno hosto, sta se oddahnila. Martin se je sesedel na mah.

„Do smrti sem truden.“

„Svoboden si!“ se je zasmejal Tit.

„Svoboden!“ je prevzelo Martina. Vstal je in objel Tita, od veselja so se mu oči orosile. „Tit, kako naj se ti zahvalim?“

Svak se mu je pa le smejal.

„Kaj bi se mi zahvaljeval. Ze pri sodbi sem naredil sklep, da ti bom pomagal zbežati. Skril sem se in sem pazil, dokler nisem vedel, v katero luknjo so te zaprli. Pomisli, na galere so te hoteli prodati, na galere!“

In ti si me rešil, Tit! Ti si me rešil!“

„Micka tako joka, da se mi je zasmilila in sem sklenil, da te moram rešiti. Kam pojdeš zdaj?“

„Kam? Domov!“

„Domov ne smeš. Biriči te bodo iskali in gotovo pojdejo najprej domov gledat.“

„Da, biriči,“ je zabolelo Martina. „Bog ve, koliko časa se bom moral skrivati.“

„Volbenka moraš dobiti v roke in ga prisiliti, da bo javno izpričal tvojo nedolžnost.“

„Prokleti stavec ne bo hotel.“

„Bomo videli.“

„Torej, kam mi svetuješ iti?“

„Pojdi z menoj k nam. Par dni moraš ostati v naši hiši, potem pa pojdeš na planino z našo živino. Jaz bom med tem stikal, da dobim v roke krivoprisežnega coprnika. Biriči te ne smejo dobiti. Če te dobe, potem pojdeš gotovo na galere.“

„Ne bodo me dobili.“

„Cuvaj se!“

„Samo da si me rešil!“ je veselo ponavljal Martin in je stiskal Titovo glavo. „Samo da si me rešil, brat moj.“

„Samo svak,“ se je šalil Tit. „Glej, pa si branil takrat, ko sem hotel imeti Micko.“

„Saj nisem.“

„Jezen si bil.“

„Kar pozabi, Tit!“

„Saj sem, že slavno. Ali moreš naprej?“

„Zares sem do smrti truden.“

„Vendar poskusi. Morda naju že zasledujejo.“

Sla sta, toda bolj počasi in skrivna, samotna pota sta izbirala. Dan se je že svital, ko sta prišla v Begunje k Ožbaltu.

Sestra Micka je med solzami pozdravljala Martina.

„Samo da si tu! Da se vama je le beg posrečil. A, ti, povej no, kaj si pa pravzaprav storil, da so te hoteli prodati na galere?“

„Kaj? Nič!“

„Saj vem, da ubijal nisi. Pa vendar... Ali si kdaj tistega coprnika razžalil, da je krivo pričal?“

Martin je povedal, kar je vedel, potem si je pa trudno potegnul z desnico čez čelo.

„Truden sem in zaspan.“

Spravili so ga na varno v podstrešno izbo, odkoder bi lahko zbežal, če bi ga iskali. Že popoldne ga je prišel Tit klicat.

„Kaj mi hočeš? Truden sem, pusti me vendar.“

„V Radovljici so te danes zarana pogrešili. Na vse plati so razposlali ljudi za teboj. Birič je oklical, da dobi dvajset beneških zlatov, kdor te ujame in izroči biričem.“

Martina je v hipu minula zaspanost.

„Dvajset beneških zlatov? Ali je moja glava tako malo vredna?“

„Toliko bi bili nemara dobili zate, če bi te prodali na galere.“

„Proketo.“

„Martin, pri meni ne smeš ostati.“

„Sam vidim, da ne.“

„Pojdeva zvečer na planino, tam boš brez skrbi. Kočo ti bomo mi zalagali z jestvino.“

„Hvala ti, Tit.“ Martin se je grenko nasmehnil. „Vilibaldoy sin bo živel od miloščine drugih.“

„Le to naj te nikar ne skrbi, saj smo domači. Takoj, ko se zmračí, pojdeva na planino.“

„Dom bi še rad prej videl.“

Od cerkve svetega Petra ga boš lahko videl. Baš vaša hiša se tako lepo vidi, ker stoji sama sredi ravnine. Preden sem se oženil, sem prav dostikrat šel na hrib, da sem videl Vilibaldoy dom.“

„In si mislil na Micko?“

„Aha,“ se je zasmejal Tit.

„Ne, jaz nočem domačije gledati s hriba. Hočem videti dom, videti ga prav od blizu. Moram govoriti z očetom in še...“

„Š kom še?“

„Z nevesto... S Polonico Lipetovo...“

„Norec!“ se je razhudil Tit. „Žensko pojdeš gledat? Ali bi rad svojo glavo prodal?“

„Zakaj? Ali me bo ona za denar izdala? Neumnost!“

„Bog obvaruj. Samo misli na to, da je ženska pač ženska in ne more ničesar zamolčati. Z najboljšim namenom te lahko spravi na galere.“

„Da bi je še videti ne smel?“

(Nadaljevanje.)